

Učivo 6. ročník ZŠ (od 6.12.2021 – do 17.12.2021)

Dejepis

- **Odpísať poznámky do zošita a naučiť sa** (*Nestačí že budete mať vytlačené*)
- **Odpovedať na otázky**
- **Miniprojekt: Porozmýšľaj o rozdieloch medzi Aténami a Spartou. Čo mali rozdielne a podobné napíš**
- **Kto nebude mať – odpísané poznámky a miniprojekt hodnotím ako nepracovanie na hodine (známkou)**
- **Odporúčané filmy ktoré súvisia s učivom: 300 bitka pri Termopylách film**

Poznámky: (Pokračuj od časti, ktorú nemáš napísanú)

Staroveká Sparta

- Sparta je založená na Peloponézskom polostrove Dórovia
- Spartské zákony spísal zákonodarca Lykurgos, (Spart'ania nepracovali ale boli trénovaný bojovníci)
- Na čele sparty boli dvaja králi, ktorým moc kontrolovalo päť úradníkov (efori)
- Významné postavenie mala rada starších a snem všetkých plnoprávných občanov
- Spoločnosť sa delila do troch tried – najvyššie stáli Spart'ania

-2 sk – slobodný ľudia (mali svoj majetok a v čase vojny museli bojovať) - obyvatelia kt. nemali žiadne práva

Aténski zákonodarcovia

Symbolom Atén boli okrem bohyně Atény aj olivová ratolesť a sova – symbolom múdrosti

- Atény nemali rozvinuté hospodárstvo
- Prístav bol ich zdrojom bohatstva

- Spočiatku v Aténach vládol kráľi ktorý nepanovali spravodlivo a nastáli nepokoje
- Vlády sa zmocnila aristokracia – bola ešte horšia ako kráľi
- Zreformovať krajinu sa pokúsil v roku 621 pred Kr. zákonodarca Drakón
- Drakón spísal aténske občianske právo ktoré vystavil aby bol každý oboznámený
- Dovtedy sa zákony udržiavali v tajnosti
- Drakón skončil neúspechom
- V roku 594 pred Kr. zákonodarca Solón rozdelil slobodné obyvateľstvo do štyroch tried podľa veľkosti majetku
- Každá trieda mala svoje pravidlá a povinnosti
- Solón oslobodil z otroctva všetkých Aténčanov, ktorí sa do otroctva dostali pre dlhy

Nové poznámky

Tyrania a zrod demokracie v Aténach

- Okolo roku 560 pred Kr. na moc sa dostal tyran Peisistratos
- Sústredil sa na riešenie problémov bežných obyvateľov
- Počas jeho vlády Aténa dožila rozkvet
- Peisistratos podporoval rozvoj umenia a nechal postaviť verejný vodopád
- Moc tyrana ukončil v roku 510 pred Kr. Kleistenes
- Kleistenes položil v Aténach základy demokracie – všetkým plnoprávnym občanom priznal rovnaké práva
- Ženy, deti, otroci a cudzinci neboli považovaní za plnoprávných občanov – nemohli sa zúčastňovať na politickom živote v meste
- Kleistenes rozdelil občanov podľa miesta bydliska do 10 fýl
- Zaviedol ostrakizmus – hlasovanie pomocou črepín – črepinový súd pre tých čo ohrozovali demokraciu
- Po 10 rokoch sa vyhnanci mohli vrátiť domov, vrátili sa im aj práva aj majetok

Rozvoj vedy a vzdelávania v Grécku

- V antickom Grécku žilo v tom období mnoho vedcov ktorý rozvíjali prírodné vedy
- K najvýznamnejším vedcom patrili: Táles a Pztagoras

Táles: grécky filozof, matematik a vedec (nakresli si Tálesovu vetu)

Pytagoras – patri medzi najvýznamnejších vedcov antike. Pytagorovo učenie malo veľký vplyv v neskoršom období na Platónovu filozofiu (nakresli Pytagorovu vetu)

Klasické grécko

- Perzská ríša narazila na Grékov, ktorí si bránili svoju slobodu – udalosť známa ako grécko-perzská vojna
- 500 r pred Kr. vypukol konflikt medzi Grékmi (dnešné Turecko) a Peržanmi, ktorí obsadili celú Malú Áziu
- Grékom chceli pômsť Aténčania, preto sa Peržania rozhodli Grékov potrestať
- Peržania vyslali do Grécka poslov, ktorým mali Gréci dať vodu a zem ako znak že sa vzdávajú
- Aténčania Perzských poslov zabili a hodili do studne zo slovami : nech si naberú toľko vody a zeme, koľko chcú

Maratón a Termopyly

- V roku 490 pred Kr. perzské vojsko napadlo Grécko
- Gréci porazili Peržanov pri Maratóne
- Peržania sa museli stiahnuť
- Peržania sformovali ešte silnejšie vojsko a v roku 480r pred Kr. zaútočili na Grécko
- Zastaviť Peržanov sa vybrali Spartania pod vedením panovníka Leonida
- **Spartania** sa zastavili pri Termopylskom priesmyku kde bránili Peržanom aby vošli do Grécka
- Peržania aj keď mali veľké vojsko dlho nedokázali poraziť Spartánov
- Peržanom pri víťazstve pomohla zrada Gréka ktorý ich zaviedol do gréckeho tyla
- Tylo – vo vojenstve oblasť zadná časť vojska
- Kráľ Leonidas v boji padol ako aj všetci vojaci
- Za ten čas čo Spartania bránili Grécko, Gréci získali čas a porazili Peržanov v námornej bitke pri Salamíne a bitke pri Platajach
- Peržanom sa podarilo spustošiť Atény

- Otázky:** 1. Prečo sa Gréci dostali do konfliktu s Peržanmi?
2. čo mali Gréci urobiť na znak toho, že uznávajú Perzskú nadvládu? Ako zareagovali?
3. Ktoré významné bitky vybojovali Gréci s Peržanmi? Čo zapríčinilo porážku Spartánov v Termopylskom priesmyku?
4. Pouvažuj nad výrokom:“ Sloboda sa ťažko získava, ale ľahko stráca.“

Koniec Vojny

- Po porážke utiekli Peržania z Grécka, ale vojna sa neskončila
- Gréci a Peržania uzavreli mier až v roku 449 r pred Kr
- Bolo otázkou času kedy zasa vypukne vojna

Atény za Perikla a bratovražedná vojna

- Keď sa perzské nebezpečenstvo skončilo, začalo sa obdobie najväčšieho rozmachu Atén, ktoré však ukončila vojna so Spartánmi

Perikles a zlatý vek Atén

- Na rozkvet Atén malo vplyv víťazstvo nad Peržanmi
- Na čele Atén bol Perakles 500-429 pred Kr
- Začali sa budovať veľkolepé chrámy a stavby z lesklého bieleho mramoru
- Chrámy mali trojuholníkovú strechu podopretú stĺpmi
- Umelecké a estetické cítenie sa prejavovalo cez sochárstvo
- Sochári stvárňovali dokonalé ľudské tela
- Znáмым Gréckym sochárom bol Feidias
- Perikles vybudoval Arkopoly, Partenónu (chrám bohyne Atény), iné chrámy, divadlá, štadióny a nádherné budovy
- V Aténe žilo mnoho filozofov, najznámejším v 5 str pred Kr bol Sokrates
- Javí sa nový ideál kalokagatia (spojenie duchovnej a telesnej krásy)

Perikles a jeho politika

- Perikles bo demokrat a pri riadení štátu sa nedoviazal na Kleistenove reformy

- Obyvatelia nemali isté práva – ženy, deti, cudzinci neboli plnoprávny občania
- Snažil sa zlepšiť situáciu vyplácaním rôznym finančnými príspevkami
- Chudobným občanom umožnil bezplatný prístup na náboženské slávnosti
- Perikles podporoval posilnenie Aténskeho námorného spolku
- Členovia spolku platili do spoločnej pokladnici príspevky
- Nie všetky státy chceli platiť príspevky, preto Perikles proti nich viedol vojnu
- Nútil aténske susedy aby sa k spolku pripojili

Peloponézska vojna 434 – 404 pred kr

- Rozkvet Atén sledovala Sparta
- Sparta sa postavila na čelo peloponézskeho spolku ako protiváha námornému spolku v Aténach
- Medzi Spartou a Aténami sa zhoršovali vzťahy
- 434 r pred Kr vypukla vojna na peloponézska vojna
- Aténčania mali lepšie loďstvo a Sparta zasa pozemné vojsko
- Veľká strata pre Atény bola smrť Perikla, V roku 429 pred Kr na mor
- Vojna sa skončila v roku 404 pred Kr spartským víťazstvom
- Spartania dosadili na čelo do Atén 30 tyranov
- Spartania po Víťazstve nad Atény sa pustili do boja proti Peržanom
- Za ten čas sa Aténčania zbavili vlády 30 tyranov a obnovili si demokraciu

Otázky :

1. Pokús sa vlastnými slovami zopakovať, ako Perikles charakterizoval demokraciu
2. Čím Perikles podporoval hospodársky rozkvet Atén?
3. Mohli sa v Aténach všetci ľudia tešiť z demokracie?
4. Ako sa prejavila peloponézska vojna v Aténach a Sparte?